

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/νση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Μ. Κουλαφέτη
Τηλέφωνο: 2131516209
e-mail: ypertns@ypakp.gr

**Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ. 875Ε**

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΚΟΙΝ: Πολιτική Γραμματεία Υπουργού
Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΘΕΜΑ: «Απόπειρα μετατροπής της εξαρτημένης σχέσης εργασίας σε παροχή υπηρεσιών τύπου freelancer».

ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ. **5803/15-6-2022 Ερώτηση**.

Σε απάντηση της σχετικής Ερώτησης, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τη Βουλευτή κα Αγγελική Αδαμοπούλου, αναφορικά με την προσπάθεια της ψηφιακής πλατφόρμας «E-food» να μετατρέψει τις συμβάσεις εξαρτημένης σχέσης εργασίας των εργαζομένων σε παροχή υπηρεσιών τύπου freelancer, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Με τις διατάξεις των άρθρων 3, 174, 178, 180 και 361 του Α.Κ. γίνεται αποδεκτή η αυτονομία της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και η αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων, εκτός των περιπτώσεων κατά τις οποίες αποδοκιμάζεται η σύμβαση λόγω του περιεχομένου της, όπως συμβαίνει όταν αντίκειται σε απαγορευτική διάταξη νόμου, οπότε, αν δεν συνάγεται κάτι άλλο, είναι άκυρη και λογίζεται ως μη γενόμενη (Α.Π. 1104/91). Ειδικότερα, με τη διάταξη του άρθρου 174 Α.Κ., καθιερώνεται η αρχή της ακυρότητας της δικαιοπραξίας όταν αντιβαίνει σε απαγορευτική ή επιτακτικού χαρακτήρα διάταξη δημόσιας τάξης, οποιουδήποτε νόμου. Αντιβαίνει δε σε απαγορευτική διάταξη κάποιου νόμου μια δικαιοπραξία όχι μόνο όταν έρχεται σε

αντίθεση με αυτόν ευθέως, αλλά και όταν επιδιώκεται με αυτή αποτέλεσμα που αποδοκιμάζεται από το νόμο (Α.Π. 676/2014, Α.Π. 926/2011).

Επιπλέον, με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 2639/1998 (Α' 205), όπως ισχύει, ορίζεται ότι: «1. Η συμφωνία μεταξύ εργοδότη και απασχολούμενου για παροχή υπηρεσιών ή έργου, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, ιδίως στις περιπτώσεις αμοιβής κατά μονάδα εργασίας (φασόν), τηλεργασίας, κατ' οίκον απασχόλησης, τεκμαίρεται ότι υποκρύπτει σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, εφόσον η εργασία παρέχεται αυτοπροσώπως, αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο στον ίδιο εργοδότη για εννέα (9) συνεχείς μήνες». Η διάταξη αυτή εισάγει τεκμήριο υπέρ της μισθωτής εργασίας. Δεν μετατρέπει τις συμβάσεις παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών ή έργου σε συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας, το βάρος όμως της απόδειξης ότι δεν πρόκειται για σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, φέρει πλέον ο εργοδότης, εφόσον αμφισβητήσει το ανωτέρω τεκμήριο.

Ο χαρακτηρισμός μιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών ως σύμβασης εξαρτημένης εργασίας ή ανεξαρτήτων υπηρεσιών ή έργου αποτελεί έργο του Δικαστηρίου, εκτός βέβαια από τις περιπτώσεις εκείνες που διάφοροι τυπικοί ή ουσιαστικοί νόμοι καθορίζουν ευθέως τη μορφή απασχόλησης σε ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων (Α.Π. 1192/1991). Το Δικαστήριο, πάντως, δεν δεσμεύεται από το χαρακτηρισμό που έχουν προσδώσει σε αυτή τα συμβαλλόμενα μέρη, δεδομένου ότι η έννοια της εξάρτησης είναι έννοια νομική. Αποφασιστική σημασία έχει η συνολική εικόνα της δραστηριότητας, από την εκτίμηση της οποίας και εξαρτάται η κρίση για το ποια στοιχεία υπερέχουν, αυτά της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας ή εκείνα της σύμβασης έργου. Το Δικαστήριο για τη διαμόρφωση της κρίσης του λαμβάνει υπόψη του το σύνολο του περιεχομένου της καθώς και τους όρους και τις πραγματικές συνθήκες και περιστατικά κάτω από τα οποία λειτούργησε η εργασιακή σχέση, αφού ληφθούν υπόψη η καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη καθώς και το άρθρο 173 του Α.Κ..

Το δικαίωμα του εργοδότη να δίνει εντολές και οδηγίες ως προς τον τρόπο, τον τόπο και τον χρόνο παροχής της εργασίας και να ελέγχει την συμμόρφωση του εργαζομένου προς αυτές, καθώς και η έκταση των αντιστοίχων υποχρεώσεων του τελευταίου, αποτελούν ενδεικτικά στοιχεία της ύπαρξης εξάρτησης, η οποία, όμως, δεν εξαρτάται μόνο από την συνδρομή όλων ή των περισσότερων από τα στοιχεία αυτά, γιατί εκείνο που διακρίνει την εξαρτημένη εργασία από την ανεξάρτητη δεν είναι το ποσοτικό στοιχείο, δηλ. η σώρευση περισσότερων ενδείξεων δέσμευσης και εξάρτησης,

αλλά το ποιοτικό, δηλ. η ιδιαίτερη ποιότητα της δέσμευσης και εξάρτησης, η οποία έχει για τον υποβαλλόμενο σ' αυτήν εργαζόμενο συνέπειες που καθιστούν απαραίτητη την ρύθμιση της σχέσης του με τον εργοδότη και δικαιολογούν την ειδική προστασία από το εργατικό δίκαιο (Α.Π. 312/2011, Α.Π. 466/2010).

Β. Με τις διατάξεις των άρθρων 68 - 72 του ν. 4808/2021 (Α' 101) αντιμετωπίστηκε η έλλειψη ενός πλαισίου, το οποίο διακρίνει την παροχή σύμβασης εξαρτημένης εργασίας από την παροχή υπηρεσιών σε ψηφιακές πλατφόρμες και παρέχει δικαιώματα στους παρόχους υπηρεσιών. Ειδικότερα με τις διατάξεις του άρθρου 69 του παραπάνω νόμου ορίστηκε ότι οι ψηφιακές πλατφόρμες συνδέονται με τους παρόχους υπηρεσιών με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ή συμβάσεις ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου, τηρουμένων συγκεκριμένων προϋποθέσεων. Συγκεκριμένα, η σύμβαση μεταξύ ψηφιακής πλατφόρμας και παρόχου υπηρεσιών τεκμαίρεται ότι δεν είναι εξαρτημένης εργασίας, εφόσον ο πάροχος υπηρεσιών δικαιούται, βάσει της σύμβασής του, σωρευτικά:

«α) Να χρησιμοποιεί υπεργολάβους ή υποκατάστατους για να παρέχουν τις υπηρεσίες που έχει αναλάβει να προσφέρει. Η προϋπόθεση αυτή πληρούται, ακόμη και αν η ψηφιακή πλατφόρμα αξιώνει οι υπεργολάβοι και υποκατάστατοι του παρόχου υπηρεσιών να έχουν υποβληθεί σε εκπαίδευση ή να φέρουν στολή ή να τηρούν τους όρους υγιεινής και ασφάλειας ή να έχουν τύχει των κατάλληλων εξετάσεων υγείας και γενικότερα να συμμορφώνονται προς τους γενικούς όρους παροχής υπηρεσιών, υγιεινής και ασφάλειας που ισχύουν για τους παρόχους υπηρεσιών, που συνδέονται συμβατικώς με τη συγκεκριμένη πλατφόρμα.

β) Να επιλέγει τα διάφορα έργα που η ψηφιακή πλατφόρμα του προτείνει να αναλάβει ή να θέτει μονομερώς ο ίδιος τον μέγιστο αριθμό τέτοιων έργων που εκάστοτε θα αναλαμβάνει, ο οποίος μπορεί και να μεταβάλλεται, υπό την προϋπόθεση ότι πάντοτε καθορίζεται μονομερώς από τον ίδιο.

γ) Να παρέχει τις ανεξάρτητες υπηρεσίες του προς οποιονδήποτε τρίτο ή να εκτελεί έργα για οποιονδήποτε τρίτο, συμπεριλαμβανομένων ανταγωνιστών της ψηφιακής πλατφόρμας.

δ) Να καθορίζει ο ίδιος τον χρόνο παροχής των υπηρεσιών του, εντός δεδομένων χρονικών πλαισίων, προσαρμόζοντάς τον στις προσωπικές του ανάγκες και όχι με βάση τα συμφέροντα της ψηφιακής πλατφόρμας.»

Εξάλλου με την παρ. 2 του ως άνω άρθρου τίθενται τα κριτήρια που έχει καθορίσει η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (υπόθεση C-692/19, Yodel Delivery Network Ltd) για τη διάκριση μεταξύ των περιπτώσεων παροχής εξαρτημένης εργασίας και ανεξάρτητων υπηρεσιών σε ψηφιακές συνεργατικές πλατφόρμες. Σύμφωνα και με την Επιστημονική Έκθεση της Βουλής, με τη συγκεκριμένη παράγραφο καθιερώνεται για τις περιπτώσεις των συνεργαζόμενων με ψηφιακές πλατφόρμες, το αντίθετο τεκμήριο, δηλαδή, τεκμήριο παροχής ανεξάρτητης εργασίας. Προκύπτει, συνεπώς, ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση των εργαζομένων σε ψηφιακές πλατφόρμες, θα είναι, ενδεχομένως, εφαρμοστέο το ειδικότερο τεκμήριο, το οποίο άγει στο αντίθετο αποτέλεσμα, δηλαδή στο ότι η σύμβαση δεν θα θεωρείται κατά τεκμήριο ως εξαρτημένης εργασίας, αλλά ως άλλου είδους, όπως, π.χ., σύμβαση ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου. Εφόσον πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, θα ισχύει το τεκμήριο ανεξάρτητης εργασίας, αλλά προφανώς θα μπορεί ο εργαζόμενος να αποδείξει πλήρως ότι, τελικά, και σε αντίθεση προς το τεκμήριο, υπάρχει εξάρτηση του εργαζομένου και ασκείται διευθυντικό δικαίωμα.

Επισημαίνεται ότι σε κάθε περίπτωση δεν δεσμεύεται η κρίση του ασφαλιστικού οργάνου, το οποίο μπορεί μεταγενέστερα, *στην περίπτωση που από τα πραγματικά στοιχεία της ήδη παρασχεθείσας εργασίας, την εκτίμηση των πραγματικών όρων και συνθηκών παροχής αυτής και την υφιστάμενη νομοθεσία*, να θεωρήσει αυτή ως εξαρτημένη, δεδομένου ότι η αρμοδιότητα της διακρίβωσης της κάθε ασφαλιστικής περίπτωσης και εν προκειμένω, της ασφάλισης των εν λόγω προσώπων, ανήκει στις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ .

Τέλος, σας γνωρίζουμε ότι για την ορθή εφαρμογή του ανωτέρω προστατευτικού πλαισίου έχει ήδη εκδοθεί από την αρμόδια υπηρεσία του e-ΕΦΚΑ η αριθ. 21/2022 (ΑΔΑ : ΨΥΣΦ46ΜΑΠΣ-Μ4Ν) εγκύκλιος.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ